

Rožmitál pod Třemšínem

Kraj: Středočeský

Správní obvod: Příbram

Nadmořská výška: 519 m n. m.

Počet obyvatel: 4 122

Adresa URL: www.rozmitalptr.cz

Okres: Příbram

GPS souřadnice: 49.601764N, 13.865735E

První pís. zmínka: 1379 (645 let)

PSČ: 262 42

Historie obce Rožmitál pod Třemšínem

Drsné a nevlídné podnebí nelákalo pravěké lidi k osidlování, a proto bylo Rožmitálsko zalidněno později než okolní krajiny. Zalidnění postupovalo jen velmi zvolna od východu kolem říčky Vlčavy a dospělo nejprve do oblasti osady zvané Antiqua civitas, dnešního Starého Rožmitála, kde je možno předpokládat i původní sídlo rodu Buziců, předků pánů z Rožmitála.

Odedávna tu stojí farní kostel Povýšení svatého Kříže s objeveným gotickým portálem datovaným do let 1230-1240. Poté, co bylo sídlo pána kraje přeneseno z původního Starého Rožmitála níže, vznikl na pahorku mezi bažinami blatný hrad. Snad podle šípkových růží byl hrad nazván, tehdy podle módy německy, Rosenthal. Na východ od hradu, mezi dvěma rybníky, které mohly poskytnout přirozenou ochranu, vznikla ve 13. století osada z části přiléhající k hradu a na otevřených místech obehnaná valy a vodním příkopem. Tak byl položen základ městu Rožmitálu i jeho jedinečnému vodnímu obrannému systému, dnes zvanému Rožmitálské Benátky, které dodávají městu jeho charakteristickou atmosféru. Stejně tak jako páni z Třemšína, odvozovali i páni vládoucí v krajině pod Třemšínem svůj původ od proslulého rodu Buziců. Prvním historicky doloženým příslušníkem tohoto rodu byl Jetříšek Buzovic. Jemu vděčí Rožmitál za svůj městský znak. Pověst vypráví, že se tento proslulý silák jednou střetl v lese s velkým kancem, statečně jej přemohl pouhýma rukama a odnesl na zádech na knížecí dvůr. Tato pověst je vlastně totožná s pověstí O Bivojovi a nemůžeme tedy přesně určit, zda je alespoň z části pravdivá. V erbu rodu Buziců a následně pak i dalších jeho větvích je však na tuto pověst pamatováno. Ve zlatém štítě je utatá černá kančí hlava s červeným vyplazeným jazykem a stříbrnými kančími zuby. Erb rodu Buziců tvoří také základ rožmitálského městského znaku. Z rodu pánů z Rožmitála nejvíce prosluli Jaroslav Lev, jeho sestra Johana a jeho syn Zdeněk Lev.

Jaroslav Lev z Rožmitála a z Blatné podnikl v letech 1465-1467 ve službách svého švagra českého krále Jiřího z Poděbrad diplomatickou cestu po zemích starého kontinentu. Poselstvo se proslavilo zejména v rytířských soubojích, ale především šířilo dobré jméno českého království a českého národa. Tuto cestu popsal česky ve svém deníku její účastník rytíř Václav Šašek z Bírkova.

Podle Šaškova deníku sepsal vyprávění Alois Jirásek pod názvem Z Čech až na konec světa.

Jeho sestra Johana z Rožmitála byla v letech 1458-1471 českou královnou, poté co se stala druhou manželkou krále Jiřího z Poděbrad. Proslula moudrostí a láskou k vlasti i národu.

Třetím slavným, a možná i vůbec nejslavnějším příslušníkem rodu, byl Jaroslavův syn Zdeněk Lev z Rožmitála, nejvyšší sudí a od roku 1507 nejvyšší purkrabí pražský, znamenitý státník, ale také ctižádostivý a pánovitý muž. Vedl nádherný, ale náročný život. Zadlužil rožmitálské panství, které roku 1550 získal Florian Gryspek z Gryspachu a stal se pánem na Rožmitále.

V roce 1567 vymohl městu nová privilegia na trhy, podporoval vědy a umění. Po bitvě na Bílé hoře bylo rožmitálské panství konfiskováno ve prospěch pražského arcibiskupství. Hrad byl jeho majetkem až do roku 1948. Poté zde byly zřízeny byty a kanceláře zaměstnanců Státních lesů. V současnosti je opět majetkem Pražského arcibiskupství a soukromého investora.

Svůj přídomek „pod Třemšínem“ získal Rožmitál, aby se odlišil od jiných měst stejného jména, až v roce 1920. Třemšín není nejvyšším vrcholem Brd, tím je Tok s výškou 865 m, ale je vrchem nejmilejším a nejbájnějším.

